

V Bruseli 15. mája 2025
(OR. en)

8649/1/25
REV 1

COMPET 337
BETREG 19
IA 39

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady

Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada

Predmet: *Príprava zasadnutia Rady pre konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel, výskum a kozmický priestor), ktoré sa uskutoční 22. mája 2025*
Rada ako filter byrokracie – ako dospieť k právnym predpisom priaznivým pre podnikanie od samého začiatku legislatívneho procesu
– *diskusia o smerovaní*

Delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva s názvom „Rada ako filter byrokracie – ako dospieť k právnym predpisom priaznivým pre podnikanie od samého začiatku legislatívneho procesu“ na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 22. mája 2025.

DISKUSNÝ DOKUMENT

Zasadnutie Rady pre konkurencieschopnosť

V Bruseli 22. mája 2025

Rada ako filter byrokracie – ako dospieť k právnym predpisom priaznivým pre podnikanie od samého začiatku legislatívneho procesu

V dnešnom dynamickom a komplexnom globálnom a európskom hospodárstve sa zníženie regulačného zaťaženia podnikov stalo kľúčovou prioritou pre posilnenie konkurencieschopnosti Európskej únie. Nadmerná a roztrieštená regulácia zvyšuje náklady na dodržiavanie predpisov, vytvára prekážky vstupu pre nové podniky, odrádza podniky od cezhraničného obchodovania a brzdí inovácie a rast. Riešenie týchto výziev si vyžaduje spoločné úsilie inštitúcií EÚ a jej členských štátov o vytvorenie právneho prostredia, ktoré podporuje podniky a zároveň nákladovo efektívnym spôsobom dosahuje hospodárske, sociálne a environmentálne ciele. Legislatívne návrhy musia od samého začiatku uprednostňovať konkurencieschopnosť a hospodársku životaschopnosť.

Európska rada vo svojich záveroch z 20. marca 2025 zdôraznila potrebu urýchlene zjednodušiť a výrazne znížiť administratívne, regulačné a oznamovacie zaťaženie. Vyzvala na zefektívnenie právnych predpisov EÚ, ktoré podporujú jasný a jednoduchý regulačný rámec priaznivý pre inovácie. Okrem toho vyzvala Európsku komisiu a spoluzákonodarcov, aby uplatňovali zásady lepšej právnej regulácie, predchádzali nadmernej regulácii a zabezpečili, aby malé a stredné podniky neboli neprimerane zasiahnuté.

Zjednodušenie existujúceho regulačného rámca je naliehavou úlohou. Rovnako dôležité je však zabezpečiť, aby nové právne predpisy nevytvárali zbytočné zaťaženie podnikov, a to najmä z dlhodobého hľadiska. Namiesto vytvárania pravidiel, ktoré si budú vyžadovať zjednodušenie, by legislatívny proces mal viesť k vytvoreniu regulačného rámca, ktorý bude priaznivý pre podnikanie už od samého začiatku.

Napriek dlhodobým záväzkom k lepšej právnej regulácii a existencii špecializovaných nástrojov niektoré legislatívne ustanovenia ešte stále vytvárajú neprimerané zaťaženie alebo náklady. Zainteresované strany z podnikateľskej sféry neustále vyjadrujú obavy, že podstatné zmeny, najmä tie, ktoré boli zavedené na konci legislatívneho procesu, môžu narušiť celé obchodné modely a dostať podniky z EÚ do konkurenčnej nevýhody v porovnaní s podnikmi z krajín mimo EÚ. Tento trend nielenže oslabuje regulačné ciele EÚ, ale poukazuje aj na to, aký vplyv má samotný legislatívny proces na rastúce náklady na dodržiavanie predpisov a na zložitosť, efektívnosť a právnu istotu.

V tejto súvislosti sa v myšlienke, aby Rada konala ako „filter byrokracie“, zachytáva naliehavosť úlohy, ktorú môže zohrávať pri plnení očakávaní podnikateľskej komunity, ako aj tých našich vedúcich predstaviteľov, ktorí si zjednodušenie právnych predpisov (a lepšiu právnu reguláciu) stanovili za jasnú prioritu. Táto koncepcia nie je formálnym návrhom, ale slúži skôr na pripomenutie toho, do akej miery je možné zlepšiť súčasnú prax, aby sa splnili tieto očakávania, a aké dôležité je zvrátiť tento trend aktívnou identifikáciou a odstraňovaním zbytočného regulačného zaťaženia počas celého legislatívneho procesu. Zabezpečenie toho, aby Rada účinne vykonávala túto navrhovanú úlohu, si nevyžaduje zavedenie nových revolučných nástrojov alebo stratégií.

Rada už v skutočnosti disponuje spoľahlivým súborom nástrojov, ktoré môžu podporiť zásady lepšej právnej regulácie. To zahŕňa záväzok posudzovať vplyvy podstatných zmien – aj keď sú vykonané v poslednej chvíli, v súlade s Medziinštitucionálnou dohodou o lepšej tvorbe práva. Zahŕňa to aj schopnosť využívať posúdenia vplyvu vypracované Európskou komisiou a orientačný kontrolný zoznam na preskúmanie všetkých kľúčových aspektov analýzy vrátane vplyvov na MSP a konkurencieschopnosť (na základe testov MSP a kontrol konkurencieschopnosti vykonaných Komisiou), územných a digitálnych aspektov. Týmito krokmi sa riadi legislatívna práca Rady, ktorá má aj možnosť vykonávať nezávislé posúdenia vplyvu v súvislosti s jej podstatnými zmenami. Plným využitím týchto existujúcich spôsobilostí môže Rada výrazne zvýšiť kvalitu návrhov a zabezpečiť, aby boli priaznivejšie pre podnikanie bez toho, aby sa vytváralo zbytočné dodatočné zaťaženie.

Rada by mohla v plnšej miere využívať svoje nástroje lepšej právnej regulácie a vyhnúť sa príliš zložitým pravidlám, ktoré je neskôr potrebné zjednodušiť. V tejto súvislosti je kľúčovou otázkou, čo bráni Rade v tom, aby vo väčšej miere využívala nástroje, ktoré sú už k dispozícii, a pôsobila ako „filter byrokracie“. Medzi hlavné prekážky môže patriť nedostatočné vymedzenie toho, čo znamená podstatná zmena, nedostatočná informovanosť zložení Rady o administratívnom zaťažení a dôsledkoch ich návrhov na náklady, dojem, že posúdenie vplyvu zmeny môže trvať dlho – to je obzvlášť problematické v prípade návrhov na poslednú chvíľu, nedostatočná informovanosť o postupoch posudzovania vplyvu v rámci autonómnych pracovných štruktúr, nejednotné uplatňovanie pravidiel lepšej právnej regulácie a obmedzená spolupráca medzi zloženiami a pracovnými skupinami. V tejto súvislosti by Rada COMPET mohla posilniť svoju úlohu poskytovaním vstupov iným zloženiam Rady s cieľom znížiť zaťaženie a zvýšiť konkurencieschopnosť, a tak podporiť regulačný rámec EÚ priaznivý pre podnikanie.

Zásadný význam má splnenie záväzkov vyplývajúcich z Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva. Zjednodušenie a urýchlenie procesu posudzovania podstatných zmien so zameraním na vplyv na podnikanie alebo zavedenie určitých foriem špecializovanej inštitucionálnej podpory pre spoluzákonodarcov by mohlo zvýšiť konzistentnosť a znížiť zaťaženie vyplývajúce z právnych predpisov EÚ. Je to v súlade s výzvou Maria Draghiho na systematické meranie legislatívnych nákladov, najmä pre MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou.

Na predchádzanie zaťažujúcim právnym predpisom je nevyhnutná aj lepšia koordinácia medzi spoluzákonodarcami je takisto nevyhnutná. Jasná a včasná výmena informácií s cieľom identifikovať potenciálne vplyvy na podnikanie a zosúladiť ciele môže zefektívniť rozhodovanie a obmedziť nezrovnalosti.

Otázka na diskusiu:

1. Aké sú kľúčové výzvy, ktoré bránia Rade v tom, aby v plnšej miere uplatňovala zásady lepšej právnej regulácie, a ako môže Rada účinne konať ako filter byrokracie s cieľom vytvoriť pre spoločnosti hmatateľné prínosy prostredníctvom posilnenia regulačného prostredia priaznivého pre podnikanie?